

Spet bomo imeli Pokrajine!

Damijan Terpin,
deželni predsednik SSK

Populististična ihta, ki je pred leti zajela Italijo ob vzponu Gibanja 5 zvezdic, je nekako prisilila tudi druge stranke, da so se podredile trendu sprejemanja vsečnih ukrepov, s katerimi naj bi domnevno odpravili nepotrebne stroške državne uprave. Omenjena ihta je takrat zajela tudi našo deželo: predsednica FJK je bila Debora Serracchiani, ki si je domišljala, da bo zaježila vzpon Grillove stranke s tem, da bo njegov populizem prehitela po desni: spustila se je tako – edina v Italiji! – v boj proti Pokrajinam, ki jih je ocenila kot povsem nepotreben stroškovni balast in napovedovala, da bo njihova ukinitvev omogočila gromozanske prihranke.

Slovenci v Italiji smo bili zaradi tega nesmiselnega ukrepa močno prizadeti, saj smo v Pokrajinskih upravah imeli dokajšnjo politično moč. V Pokrajinskih svetih Trst in Gorica smo namreč imeli močno slovensko zastopstvo, še zlasti potem, ko je odv. Peter Močnik na upravnem sodišču dosegel spremembo volilnega zakona, ki je prej močno diskriminiral okoliške kraje v razmerju s središčem Trsta. Imeli smo

tudi pokrajinske odbornike, na Tržaškem celo predsednika pokrajinskega sveta, levosredinske večine v obeh pokrajinah pa so bile nekako tudi prisiljene, da so – tudi zaradi močne slovenske prisotnosti – vodile Slovencev naklonjeno politiko. Maurizio Vidali, je kot predsednik Pokrajinskega sveta v Trstu celo dosegel pravico, da so naši izvoljeni zastopniki na sejah pokrajinskega sveta uporabljali slovenski jezik!

Ob ukinitvi Pokrajin smo bili zato pri SSK ogorčeni, v manjšini ostali tako rekoč sami, saj si druge politične sile na levici niso upale ugovarjati deželni predsednici. Zaman pa so bili naši pozivi tudi Sloveniji, naj poseže proti takemu početju, saj se niti takratna levičarska vlada v Ljubljani ni hotela protiviti kaprici deželne predsednice, ker je pač bila iste politične barve. Primorski dnevnik pa je njeno početje, čeprav v škodo Slovencev v Italiji, ubogljivo »pokrival«. Lahko si samo predstavljamo kakšen škandal bi bil zanežen, če bi se tega početja lotila desnosredinska uprava.

Ni pa molčala bivša števerjanska županja Franca Padovan, ki je takratnemu predsedniku slovenske države Borutu Pahorju poslala ostro protestno pismo, ker je po ukinitvi Pokrajin Deboro Serracchiani še nagradil z državnim odlikovanjem. Pri tem je seveda zadela v črno, tako da je kmalu zatem predsednik prišel v Števerjan po odpustek.

Serracchianieva uprava si je kot nadomestek pokrajinskim upravam izmislila nekakšne politične konstrukte, imenovane UTI, ki pa so se izkazali kot pravi fiasko in celo nevarni za našo manjšino.

Sedanja deželna uprava in predvsem njen predsednik Fedriga in odbornik za lokalno samoupravo Roberti pa sta se odločila, da tem nespametnim eksperimentom naredita konec. Tik pred zadnjimi volitvami je deželna večina izglasovala predlog ustavnega zakona, ki ponovno uvaja Pokrajine. Zakon je bil pred kratkim v prvem branju odobren v poslanski zbornici in bo kmalu nadaljeval svoj pot v senatu.

dalje na 4. strani

Uporaba slovenščine ni kaprica, je pravica!

Matia Premolin,
tržaški pokrajinski tajnik SSK

Naša narodna skupnost je zaščitená z mednarodnimi pogodbami in memorandummi, ki jih je Italija morala spremeniti v zakon in potrebovala je veliko časa, da smo končno dobili zakon 482/1999, ki govori o avtohtonih manjšinah v Italiji in jih ščiti. Potem smo Slovenci dobili zaščitni zakon 38/2001 in deželni zakon 26/2007, ki te pravice še ojačita in razčlenita. Med drugim nas sam statut Dežele FJK priznava kot avtohtono manjšino in posledično ščiti. Že zakon 482 daje pravico avtohtonim manjšinam v občinah, kjer je to predvideno, da uporabljajo v izvoljenih organih slovenščino.

Mi imamo pravico rabe slovenščine v vseh 32 občinah, tako znotraj izvoljenih teles, uradov javnih ustanov kot do sil javnega reda in drugih, kar ne gre istovetiti z omejeno vidno dvojezičnostjo, ki npr. ni predvidena v središču Trsta, Gorice itd. Uporaba slovenščine v javni upravi je z zakonom že predvidena v vseh 32 občinah, kar pomeni, da pravilnik Občine Trst ni posodobljen, da bi upošteval to našo pravico. Kako ravnati s tem, kar občinski pravilnik ne predvideva, pa odloča predsednik občinskega sveta. To da so odobrili

samo pozdrav v slovenščini in slovenščino ob določenih komemoracijah ni prav, ker ne bi smeli razmišljati proti zakonu. Če ima pravico kot predsednik občinskega sveta, da lahko uredi pravilnik po zakonu, bi moral to storiti. To ravnanje je zgrešeno, saj občine pod zaščitnim zakonom dobijo tudi določena finančna sredstva za uresničitev teh naših pravic, a žal ostanejo v veliki meri neizkoriščena.

V torek, 5. novembra 2024 je v dvorani občinskega sveta v Trstu potekala skupna seja članov vseh rajonskih svetov, da bi prisluhnili občinskemu odborniku za finance Everestu Bertoliju in predstavitvi 12. spremembe občinskega proračuna. Kor podpredsednik vzhodnokraškega rajonskega sveta sem seveda seji prisostvoval in tudi takoj opazil, da v dvorani ni bilo prevajalca. Ko sem se s svojim posegom tudi uradno oglašil, seveda v slovenskem jeziku, sem takoj vprašal predsedujočega Gianluco Parisija, če je zagotovljeno prevajanje. Ta je nekoliko v zadregi vprašal tajnika za odgovor, a mi je dejal, da lahko pošljem tekst in da ga bodo prevedli. Nato sem jih prijazno spomnil, da priprava teksta sploh ni obvezna in da je na tej seji predvideno simultano prevajanje. *Vprašal sem ga, naj pove, ali je prevajalec prisoten ali ne in odgovor je bil seveda negativen. Med tem sem bil prisiljen nadaljevati v italijanščini, nad mojim posegom pa je bilo slišati komentarje kot so npr. "siamo in Italia" in "visti gli immigrati parleremo anche in arabo".* Pred tem je odbornik Bertoli provokativno govoril po albansko in na koncu izjavil, da bo tudi on spregovoril v albanščini, saj je po rodu namreč Albanec. Pri tem sem ga spomnil na zakone italijanske države in dežele, ki ščitijo manjšinske skupnosti in na tiste, ki Slovencev dajejo pravico, da lahko uporabljajo svoj jezik. *Kot Slovenec, podpredsednik 2. rajonskega sveta in pokrajinski tajnik Slovenske skupnosti sem ne le ogorčen, a predvsem razočaran nad nizkotnostjo predsednikov te uprave.*

dalje na 4. strani

Odprtje občinskih slovenskih jasli pri Sv. Ivanu je nujno potrebno!

Franc Biancuzzi,
rajonski svetovalec SSk

V celi tržaški občini, oziroma za celo mesto in Kras, obstaja en sam občinski oddelek slovenskih jasli, in sicer pri Sv. Jakobu - jasli Semidimela, ki lahko sprejmejo največ 17 otrok in konvencija s slovenskimi jasli v Dijaškem domu, ki lahko sprejmejo največ 13 otrok. Skupna zmogljivost je torej 30 mest.

Slovenska sekcija jasli Semidimela sprejema 17 otrok od katerih je 5 malčkov in 12 srednjih/velikih.

Malčki pomeni od 3 do 13 mesecev. Srednji/veliki pa od 14 mesecev do 3 let starosti. Leto rojstva je pogoj za prestop v vrtec, ko v tistem letu dopolnijo 3 leta. Edina sekcija, ki sprejema starostno mešane otroke je slovenska sekcija občinskih jasli pri Sv. Jakobu. Kar se pa tiče malčkov sprejemajo v slovensko sekcijo samo občinske jasli Semidimela. Slovenske jasli v Dijaškem domu ne sprejemajo malčkov, ker ni predvideno po zakonodaji, da bi lahko vključevali malčke.

Na voljo je torej skupno, kot rečeno 30 mest, od katerih je 21 otrok že vpisanih za tekoče šolsko leto 2024 - 2025. Novih prošelj za vpis v slovenske jasli pa je 28.

Treba obenem upoštevati še dejstvo, da mnogi starši niti ne vložijo prošnje za vpis v slovenski oddelek jasli, ko dejansko ugotovijo, da ni možnosti ali skoraj, da bi te bile odobrene. Zaradi tega poiščejo druge rešitve vpisovanja svojih otrok, tudi v bližnji Sloveniji.

Septembra 2025 se bodo jasli od Sv. Jakoba selile v park vile Hangicosta (blizu bazena Bianchi), kjer bodo postavili velik kontejner za začasno namestitev jasli Semidimela in La Nuvola (skupno 84 otrok). Gre za kraj, ki je dokaj odročen za družine, ki se odločajo za vpisovanje svojih otrok v slovenske jasli. Strukturo na ulici Veronese pri Sv. Jakobu bodo popolnoma prenovili z denarjem PNRR. To pomeni, da bo žal prenova trajala nekaj let, približno od 2 do 5 let.

Ustanovitev novih jasli pri Sv. Ivanu predstavlja priložnost za potenciranje vzgojno izobraževalne ponudbe v sloven-

skem jeziku za otroke od 0 do 3 let. Storitve pričakujejo številne družine te mestne četrti, kjer je slovenska narodnostna skupnost od nekdaj prisotna in kjer celotna izobraževalna pot poteka od vrtca do konca višje srednje šole neprekinjeno v slovenskem jeziku. Pri Sv. Ivanu že deluje slovenska sekcija Oblak Niko v občinskem vrtcu Nuvola Olga in v luči dopolnjevanja integriranega izobraževalnega sistema za otroke od 0 do 6 let je popolnoma nerazumljivo, da se v novih jasli ne aktivira slovenskega jasličnega oddelka, ki bi predstavljal obogatitev za celotno mesto. Odprtje slovenske sekcije jasli pri Sv. Ivanu ni le odgovor na konkretne potrebe občank in občanov temveč tudi stvar doslednosti in spoštovanja obvez občinske uprave iz prejšnjega in sedanjega mandata. Pred nekaj meseci smo delegacija stranke Slovenske skupnosti z deželnim svetnikom Markom Pisanimjem na čelu obiskali odborika za šolstvo v občini Trst Maurizia De Blasija, da bi se pogovorili o potrebi po odprtju slovenskih jasli na območju Krasa in mesta Trst. Žal nismo dobili pozitivnega

odgovora z njegove strani, saj je po njegovem čisto dovolj to kar že imamo. Na osnovi teh dejstev smo svetniki levosredinske koalicije v šestem okraju (Sv. Ivan, Lonjer, Katinara, Kjadin in Rocol) zbirali podpise med občankami in občani, da bi spodbudili predsednika Rajonskega sveta, naj v skladu s 26. členom Pravilnika za delovanje rajonskih svetov skliče ljudsko skupščino za obravnavo predloga o odprtju slovenskega jasličnega oddelka pri Sv. Ivanu. Na seji rajonskega sveta z dne 12. novembra 2024, smo svetniki po dolgi razpravi soglasno sklenili, da povabimo na sejo šestega rajonskega sveta odborika za šolstvo Maurizia De Blasija. Na sejo so vabljeni tudi občanke in občani, ki želijo podati svoja pričevanja in javno izreči nujno potrebo po odprtju novega slovenskega oddelka občinskih jasli pri Sv. Ivanu. Prvi podpisnik resolucije celotne levosredinske koalicije v šestem rajonskem svetu občine Trst za odprtje novega slovenskega jasličnega oddelka pri Sv. Ivanu sem podpisani Franc Biancuzzi (Lista Russo Punto Franco iz vrst stranke Slovenske skupnosti).

Na temo slovenskih občinskih jasli sem se večkrat srečal z odborikom De Blasijem, s katerim sem se pogovarjal o prihodnosti slovenskih jasli in pravzaprav slovenske vzgoje na Tržaškem. Odbornik je na seji Vzhodnokraškega rajonskega sveta dejal, da ne odprtje novega oddelka slovenskih jasli ni političan izbira, ampak težava s pomanjkanjem vzgojiteljev, kar ne drži. Jasno sem mu povedal, da je težava na politični ravni, saj je nekdanja odborika Angela Brandi iz vrst stranke Forza Italia zagotovila, da bo pri Sv. Ivanu končno odprla sekcija slovenskih jasli. To odločitev je nato preklcala bivša odborika Nicole Matteoni, češ, da ni dovolj otrok za odprtje slovenskega oddelka, kar spet ni res. Vsi ti so samo izgovori, prostor je bil na razpolago, namen tudi, zmanjkala je prav politična volja. Z odborikom De Blasijem vsekakor ostajamo v stalnem stiku in že v kratkem se bomo spet sestali.

Naj omenim, da pri SSk pripravljamo peticijo o jaslih, ki bo stekla v kratkem. Obžalujem, da je slovenska komponenta Demokratske stranke pred volitvami izkoristila novico o namenu peticije in naredila svojo le za vzhodni in zahodni Kras, kjer je nato nabrala 700 podpisnikov. Namen naše peticije je zajeti celotno Tržaško, saj se odprto vprašanje slovenskih jasli zadeva Slovencev na celotnem območju. Če se po tej politični in diplomatični poti ne bo nič rešilo, bomo kot SSk poizvedovali po drugih poteh, saj bo treba preveriti, če to dogajanje krši našo zaščito. Kot slovenska narodna skupnost moramo imeti zagotovljene možnosti vzgoje v našem jeziku in to na vseh ravneh. Občina lahko tudi dobi dodatna sredstva v ta namen, zato za rešitev tega pomembnega odprtega vprašanja ni nobenega izgovora.

Matia Premolin

Ministrice T. Fajon od Tajanija prejela negativni odgovor, SSk pa pozitivnega

Damijan Terpin

29. oktobra 2024 se je italijanska ministrska delegacija, ki jo je vodil Minister za zunanje zadeve in predsednik stranke Forza Italia Antonio Tajani, mudila v Ljubljani.

Na sestanku s slovensko zunanjo ministrico Tanjo Fajon sta obravnavala tudi vprašanje zastopanosti Slovencev v Italiji v Rimskem parlamentu in v deželnem svetu FJK.

Pri tem je dokaj presenetljivo, da ministrice Fajon še vedno vztraja na nerealnem predlogu, da bi Italija sedaj kar spremenila svojo ustavo tako, da bi vanjo zapisali, da ima slovenska manjšina zajamčen sedež. Pri tem je od Tajanija že drugič prejela seveda negativen odgovor. Predlog je nerealen bodisi, ker se ustava ne spreminja vsak dan, bodisi ker je bila priložnost za takšno spremembo zamujena, ko je parlament znižal število poslancev in senatorjev za tretjino.

Ustreznega amandmaja Slovenske skupnosti (in SVP) ter sen. Tamare Blažina levosredinska večina takrat ni hotela podpreti. Nasprotno, izsilila je celo, da sta bila amandmaja umaknjena.

Predlog zunanje ministrice Fajon pa je nerealen tudi zato, ker je senat pred par meseci odobril Durnwalderjev amandma, ki odpira možnost, da bomo Slovenci vendarle dobili vsaj olajšano izvolitev, v skladu z 26. členom zaščitnega zakona. Če bo ustavna reforma o t.im. premieratu, ki vsebuje omenjeno določbo, dokončno odobrena, se nam torej obeta konkretna možnost uspeha. V tej smeri dela Slovenska Skupnost, ki se je s Tajanijem srečala v Gorici, po njegovem povratku iz Ljubljane. Po videokonferenci ob predstavitvi list za Evropske volitve v Bocnu in ob kongresu SVP v Meranu je to njegovo že tretje srečanje s slovensko stranko. Minister Tajani je prisluhnil predlogom deželnega predsednika SSk Damijana Terpin in občinskega svetnika SSk Walterja Bandlja. Pri tem je najvažnejše, da je dal svojo osebno razpoložljivost, da

se osebno vključi v pogovore o bodočem volilnem zakonu, ki naj uresniči obveze o olajšanem zastopstvu iz zaščitnega zakona.

Slovenska Skupnost je tako predsedniku ene glavnih vladnih strank predložila zahteve naše manjšine, še najbolj pomembno pa je, da je bila na sestanku vzpostavljena neposredna osebna povezava s predsednikom FI in zunanjim ministrom Tajanijem, kar se v preteklosti ni dogajalo prav pogosto. Zato je toliko bolj nerazumno vztrajanje slovenske mini-

strice na nerealnih zahtevah saj bi bilo pričakovati, da se bo italijanskemu zunanjemu ministru zahvalila za odobritev Durnwalderjevega amandmaja in mu priporočila ureditev vprašanja naše zastopanosti v okviru prihodnjega volilnega zakona.

Zato je seveda na mestu vprašanje, na katerih osnovah in na podlagi katerih informacijah na Zunanjem ministrstvu RS pripravljajo stališča za razgovore z italijanskimi sogovorniki oz. čigave nasvete pravzaprav upoštevajo.

Slovo od zgledega slovenskega moža, očeta, nonota in kolega

1. oktobra je v naši skupnosti odjeknila žalostna vest, da je v 87. letu starosti umrl šolnik in vsestranski kulturni delavec prof. Ivan (Ninko) Černic. Bil je eden izmed ustanoviteljev naše stranke, županski kandidat in svetnik SSK v Občini Doberdob, bil pa je tudi dejaven na športnem področju, kjer je med drugim zasedal mesto predsednika Športnega združenja Olympia.

Ninko se je rodil 20. maja 1938 na Vrhu v številni družini. Obiskoval je klasični licej Primož Trubar v Gorici, bil v Alojzijevišču, nato pa se vpisal na matematiko na tržaško univerzo. Po končanem študiju je poučeval na tehničnem zavodu in klasičnem liceju v Gorici, nato na liceju Franceta Prešerna v Trstu. Leta 1984 je postal ravnatelj državnega tehniškega zavoda Žige Zoisa v Trstu.

Neutrudnemu Ninku smo se poklonili na žalni seji v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici, kjer so s prisotnimi delili spomine na pokojnega deželna tajnica SSK Fulvia Premolin, kolega in prijatelj Tomaž Simičič, Dario Bertinazzi v imenu doberdobske sekcije SSK, Andrej Vogrič v imenu ŠZ Olympia in predsednik ŠZ Soča Igor Tomsič. Z nekaj odlomki iz spominov Fulvie Premolin in Daria Bertinazzija si ga želimo spomiti in zahvaliti vsi pri Slovenski skupnosti.

[...] Z Ninkom sva začela skupno politično nastopanje na domačih tleh leta 1999, ko sva kandidirala na listi Slovenske Skupnosti v Doberdobo [...]. In zanimivo, takrat sva bila oba izvoljena v občinski svet, jaz kot najmlajši član (nisem bil star niti še 21 let), on pa kot najstarejši, ki je prihajal iz vrst ustanoviteljev stranke na Goriškem. Torej bi lahko rekli učitelj in učenec, čeprav ni nikoli dajal tega občutka, saj se je lahko vsak od njega veliko dobrega naučil le z njegovim zgledom, tako tudi člani večinske stranke, ki so sedeli v občinskem svetu, čeprav so težko to javno priznavali.

Bil je, kot sem povedal, zgled za vse: spoštljiv človek, ki je na prvo mesto dajal

vedno ljubezen do svojega naroda, do slovenskega jezika in spoštovanje do tega, a ne le z besedo, temveč z zgledom in načelnostjo. Ni bilo seje, na kateri ne bi bilo potrebno to načelnost izraziti in spodbujati vse prisotne, torej, da je uporaba slovenskega jezika v občinskem svetu tako rečeno sveta in za nas, ki smo bili izvoljeni v slovenski občini, samoumevna prej kot obvezna! [...] Pred vsako sejo občinskega sveta smo se vedno sestajali in obravnavali točke, ki bodo na dnevnem

redu. Ninko je želel, da je za vsako točko - seveda je tudi nas naučil - potrebno nekaj spregovoriti in izraziti svoje mnenje, ne glede, če je to pozitivno ali negativno. Tudi ko smo se odločali, da se bomo vzdržali ob kakem glasovanju, je bila beseda obvezna in seveda razlog je moral biti vedno utemeljen, jasen in zapisan v zapisniku. Tega načina nastopanja me je naučil Ninko in sem se ga vedno držal dokler sem bil v občinskem svetu, poleg seveda tega, da je slovenščina na prvem mestu. [...] Kot sem že prej omenil, je bilo v začetku 21. stoletja čutiti, da se v levičarskih strankah in ravno tako v Občinski enotnosti nekaj dogaja. Med ljudmi se je začelo končno govoriti o spremembah,

ker so bili nezadovoljni [...] Tako je nastopil trenutek ponovnih volitev in kot Slovenska Skupnost smo se pripravljali spet na volilno kampanijo. Prišla pa je na dan nova skupina, ki se je odtrgala od zgodovinske levice in po dnevih pogajanj, smo uspeli spraviti skupaj koalicio dveh strank in tudi prepričati našega Ninka, da je on pravi mož na pravem mestu kot županski kandidat; bilo je to leta 2004. In tako se je Ninko z vso vnemo in resnostjo pripravljaj in seveda je bil kos situaciji. Čeprav takrat nismo še slavili, je bil to začetek tiste spremembe, ki smo jo doživeli na letošnjih volitvah.

Tudi, ko ni več kandidiral na volitvah, je naš Ninko prihajal na sestanke sekcije ali na volilne shode. Vedno je rad pomagal [...] Osebo sem Ninka zelo cenil in mi je bil v zgled za marsikatero življenjsko preizkušnjo posebej še, ko sem nastopal v raznih vlogah na društvenem področju: načelnost, premočrtnost, odgovornost in spoštljivost: to je vodilo! Rada sva se tudi posmejala. Ko sva se srečevala, sva se pozdravljala z besedami: dragi kolega! Začel me je namreč imenovati za kolega, ko sem stopil v stalež kot osnovnošolski učitelj, čeprav sem mu povedal, da se ne čutim vrednega tega vzdevka, saj je bil on ravnatelj. Odgovoril pa je, da sva midva ne le enkrat ampak dvakrat kolega, na šoli in v stranki. Tako sva s pozdravom dragi kolega, potrjevala vsakokrat naše skupne vrednote, na kulturnem, političnem in seveda verskem prepričanju [...].

Našega dragega Ninkota se bomo vedno spominjali kot nasmejanega prijatelja, kolega in "učitelja", ki je znal v vsaki situaciji dobiti pravo besedo, ki je znal ljudi povezovati in spodbujati predvsem k zvestobi slovenskemu narodu in jeziku.

Dragi Ninko, hvala za vse!

Tvoj kolega Dario

[...] Priznati moram, da sem s posebno ganjenostjo iskala pravih besed, s katerimi bi se na najbolj primeren način oddolžila bivšemu profesorju in ravna-

telju, soustanovitelju naše zbirne stranke in nenazadnje prijaznemu in dobremu prijatelju Ivanu. Nedvomno z mešanimi občutki: z žalostjo in melanholijo zaradi dokončne ločitve, ampak tudi s tolažbo ob tako občutenem sočustvovanju in številnih pohvalnih besedah, ki jih je v zadnjih dneh deležen šolnik in politik Černic, a istočasno tudi Ivan kot človek, vedno razpoložljiv, kot smo ga poznali predvsem tisti, ki smo ga prav zaradi tega cenili in spoštovali. Bil je odkrit, zanesljiv ter vedno pripravljen dati svoj doprinos s pravim in učinkovitim odgovorom. Bil je natančen ideator svojih načrtov in nalog, ki jih je urejal in izvajal s posebnim pozitivnim čutom.

Vsi smo poznali njegov lep značaj in vitalno energijo, ki mu je vlivala moči, da je na poseben in samosvoj način z lahkoto premoščal vsakodnevne zapreke, da je postalo vse bolj enostavno. Dovolim si na poseben način podčrtati Ivanov spoštljiv pristop do vsake tematike in vsakega vprašanja, ki ga je imel v svojem sporočanju, tudi pri najbolj preprostem kramljanju. Njegova prava podoba je bila zlasti tista, da ni bil nikoli vsiljiv s svojo prisotnostjo, temveč vedno zelo diskreten. V tem posebnem trenutku slovesa mi prihajajo na misel leta, ko sva bila oba v samem vrhu stranke: Ivan je bil pokrajinski predsednik, meni pa je bil zaupan deželni predsedniški mandat. Tudi v zahtevnejših trenutkih je znal biti v oporo z razumevanjem in preprosto in prijazno besedo v pravem času. Svoje navezanosti na slovenstvo ni izražal na glas, ampak jo je enostavno živel, zato mi je bilo vedno prijetno se pogovoriti z njim, saj si vsakokrat odnesel pozitivno sporočilnost in dober nasvet [...] Za vse nas bo Černičev odhod velika izguba, ki jo bo težko zapolniti in sprejeti, zlasti za družino [...] Danes mu s tega mesta dolgujemo toplo zahvalo za ves trud in predanost našim idealom in naši skupnosti. To je bil naš Ivan Černic, ki se ga bomo vsi spomnili s spoštljivostjo in še zlasti s hvaležnostjo.

Fulvia Premolin, deželna tajnica SSK

Politični pritiski na Paritetni odbor

Damijan Terpin

Pred nedavnim je Primorski dnevnik poskušal razvneti polemiko s predsednikom Paritetnega odbora odv. Markom Jarcem. Kot novico dneva je objavil pismo deželnega zastopnika SKGZ, v katerem je odv. Jarca dejansko obtožil lenobe, češ da se Paritetni odbor ni sestel že preveč časa in ga izrecno povabil, naj celo razmisli o svojem odstopu (sic!).

Omenjeni zastopnik SKGZ seveda še sedaj ni prebolel dejstva, da je Slovenska Skupnost prvič dobila predsednika Paritetnega odbora, ki je očitno za nekatere lahko le domena levice. Taisti je sicer že v volilni kampanji izvajal nedopusten pritisk na odv. Jarca, češ da njegova funkcija naj ne bi bila kompatibilna s funkcijo sekcijskega tajnika SSK v Doberdobo, kar je seveda navadna politikan-

tska izmišljotina. Med drugim se je odv. Jarc pred izvolitvijo prostovoljno obvezal, da se bo razbremenil drugih funkcij v stranki (kot npr. članstva v deželni tajništvu, čeprav niti

Odvetnik Marko Jarc je bil izvoljen za predsednika paritetnega odbora leta 2021.

to ni v nobenem nasprotju s Paritetnim odborom). In glej zlomka, nekompatibilnost odv. Jarca in pritisk nanj sta se zgodila ravno par dni potem, ko je SSK v Doberdobo predstavila županskega kandidata Petra Ferfoljo in koalicio, ki je potem na volitvah premočno zmaga.

Podobno politično izsiljevanje so doživeli celo vidni predstavniki naše narodne skupnosti, ki so bili najavljeni kot govorniki na volilnih shodih SSK na Goriškem, tako da so nekateri od teh svoj nastop celo odpovedali! Najbrž se nekateri ne zavedajo, da predstavlja takšno politično izsiljevanje tudi kaznivo dejanje po 294. členu Kazenskega zakonika, ki se preganja po uradni dolžnosti in za katero je zagrožena zaporna kazen do 5. let!

In ker pa omenjeni pritiski niso kaj dosti zalegli, se je na koncu pojavil očitek o nede-lovanju Paritetnega odbora in povabilo njego-

vemu predsedniku k odstopu. Ker pa je naša javnost dovolj osveščena (ker sledi vsem medijem, ne le enemu) in ve, da je imel odv. Jarc kot predsednik Paritetnega odbora ključno vlogo pri vračanju Narodnega doma, kar predstavlja epohalni uspeh za našo manjšino, so očitki na njegovo delo ostali na ravni navadnega klevetanja, saj je Paritetni odbor nedavno sejo uspešno izpeljal in potrdil zaupanje predsedniku Jarcu.

Kateri je nauk te zgodbe: Slovenska Skupnost je zastavila preudarno in učinkovito politiko, ki prinaša dobre rezultate za manjšino in za stranko ter ima sposobne kadre, ki znajo takšno politiko dobro voditi, tako da jim ljudje na volitvah izkazujejo zaupanje. »Konkurenci« pa je naenkrat zlezal strah v kosti, tako da se od obupa poslužuje celo nizkotnih sredstev, ki pa »ne vžgejo«. Vse kaže, da se bodo – nasprotno - opekli. ■

Na Terpinovi domačiji odkrili ploščo v spomin na Marjana Terpina

Poklon velikemu domoljubu

“...v spomin prijatelju, osamosvojitelju in velikemu Slovincu,” tako se glasijo besede na plošči, ki so jo na pobudo Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve (VSO) postavili nepozabnemu Marjanu Terpinu na pročelje njegove domačije. Bila je doživeta slovesnost, ki je privabila številne prijatelje, številne predstavnike civilne in politične scene ter seveda člane družine Terpin. Ob prisotnosti praporščakov združenja VSO, OZVVS Kanal in Društva Tigr Primorske, je slovesnost povezovala kulturna delavka Martina Valentincic, s pesmijo je dogajanje popestril Mešani pevski zbor F.B. Sedej, s poezijo pa recitatorji Ema Terpin, Nina Pahor in Matej Pintar.

Marjan Terpin je preminil decembra leta 2022. Bil je vsestransko aktivni član slovenske narodne skupnosti in deloval na različnih področjih. Bil je uspešen podjetnik, kulturni delavec in seveda politik. Politika je bila za Marjana že od mladosti pravo poslanstvo. Že od nastanka je bil član stranke Slovenska skupnost in si stalno prizadeval za pravice Slovencev v Italiji, našo zakonsko zaščito in samostojno politično nastopanje. Pri tem je neutrudno gojil stike z

matičnim narodom in bil v prvi liniji v času osamosvajanja Slovenije. Marjan Terpin je zagovarjal pravice slovenskega naroda do lastne države in do enakopravnega mesta v Evropi. V to je bil prepričan že v času, ko si večina Slovencev o samostojnosti ni še niti dovolila sanjati.

Več vidnih predstavnikov se je spominjalo in s prisotnimi delilo anekdote v zvezi z Marjanom Terpinom in tiste ki so jih doživeli na Terpinovi domačiji pod mogočno lipo na dvorišču, ob proslavah slovenske državnosti in na splošno na srečanjih s števerjanskim rojakom.

Kako je ponosno prirejal te “mitične” proslave na domu, o podvigih, ki so se vrstili tako v kulturi kot v zamejski politiki vse do politike v matici, zlasti v času osamosvajanja, je spomnil Damijan Terpin, ki je spregovoril v vlogi predsednika območnega odbora združenja VSO Brda-Števerjan-Gorica. Pri tem se je za postavitev table zahvalil Borisu Sfligoju, Marjanemu dolgoletnemu prijatelju. Kako je Marjan vplival na števerjansko skupnost, na mlajše generacije, ki so se s ponosom zavedale svojih korenin in svoje identitete, je povedal župan Občine Števerjan Marjan Dru-

fovka. Kako pa so Terpinova dejanja in prijateljski odnosi segali čez mejo je povedal župan Občine Brda Franc Mužič. Marjan Terpin je bil tudi predsednik italijanske konference Svetovnega slovenskega kongresa, na to poglavje se je spomnil predsednik te pomembne ustanove, ki povezuje Slovence po svetu, Boris Pleskovič.

S prisotnostjo sta Marjana Terpina počastila in se mu poklonila tudi predsednik združenja VSO Lojze Peterle in član predsedstva VSO Janez Janša, ki je bil na odmevnem dogodku tudi slavnostni govornik. Predstavnika sta tudi odkrila ploščo, ki jo je nato blagoslovil domači župnik Marjan Markežič.

“Števerjana nisem nikoli doživljal kot zamejstvo in Marjana niti kot zamejca, a vedno kot domovino in kot Slovence. Ves čas je bil z nami, na vseh taborih, kongresih, ob proglasitvi države... Bil je iskren domoljub,” je poudaril Peterle, ki je izročil priznanje Marjanovi ženi Mirki in dejal, da je to priznanje namenjeno tudi njej, saj je

Marjan vedno ponavljal, kako je lahko ustvarjal in deloval, ker je imel njeno podporo in ljubezen. Kako je Marjana Terpina srečal na številnih srečanjih v tistih letih, ko je cvetela slovenska pomlad, se je spomnil Janez Janša. Takrat je bil Marjan izjemen svetovalec za tiste, ki so odraščali v enopartijskem sistemu in niso še točno vedeli, kaj je demokracija. “Takrat je bil on velik učitelj, med nas je prihajal tudi kasneje, ko smo postali samostojni, ko smo bili že gospodarji na svoji zemlji, a nismo še točno vedeli, kako gospodariti,” je dejal Janša in se spomnil na veliko težav iz tistih časov in na vedno optimistični pogled Marjana Terpina, ko jim je pravil, da jih bodo že premostili. “Ta njegov optimizem je bil včasih prav tisto, kar smo najbolj potrebovali,” je še dejal slavnostni govornik. Janša se je spomnil na Marjanov sijoči obraz tistega 26. junija 1991, “ko smo razglasili samostojno Slovenijo” ... “Če bi iskali besedo, ki je bila Marjanu najbližje, je to beseda Slovenija, zato: Bog živi Slovenijo!”

se nadaljuje s prve strani (Damijan Terpin)

Obstaja torej zelo resna možnost, da bomo še pred naslednjimi deželnimi volitvami ponovno volili pokrajinske svete in predsednike Pokrajin, kar bo velika politična pridobitev za Slovence v Italiji, saj bomo ponovno soudeleženi v upravljanju našega teritorija.

Najbrž boste z lahkoto ugabili, kdo je v poslanski zbornici najbolj nasprotoval odobritvi zakonskega osnutka o Pokrajinah: vedno ista poslanka Debora Serracchiani, nosilka državnega odlikovanja RS za zasluge pri uredništvu našega teritorija!

Na Primorskem dnevniku pa doslej še niso pojasnili, zakaj so zamejskemu bralstvu - zaradi katerega pravzaprav obstaja (sicer njegov obstoj ne bi bil upravičen) - popolnoma prikriji novico, da je poslanska zbornica odobrila omenjeni zakonski predlog, ki naši manjšini ponovno vrača izjemno pomembno politično-upravno sredstvo.

Seveda je odgovor povsem jasen: slovenskim volilcem je potrebno prikriji vse, kar v našo škodo počenjajo tisti, ki naj bi bili edini prijatelji Slovencev v Italiji. Še bolj važno pa je, da se prikrije in zamolči vse, kar v korist Slovencev naredi desna sredina, da ne bi kdo slučajno podvomil v pravilnost uredniške linije našega dnevnika (katere aktualnost ponazarja dejstvo, da je točno identična že vsaj sedemdeset let!), da je vse kar naredi levica že samo zaradi tega dobro, karkoli naredi desnica, tudi če v našo korist, pa je seveda slabo.

Odgovorni urednik Primorskega dnevnika Igor Devetak je pred kratkim v uvodniku z zvenečim naslovom »Maska je sneta, namen neprikrit« zapisal, da »le če smo svobodni in neodvisni, smo manjšini koristni«. S tem je sicer nezavestno, a dejansko pošteno priznal, da časopis Slovencev v Italiji ni ne svoboden, niti neodvisen. ■

se nadaljuje s prve strani (Matia Premolin)

Odbornik mi je na koncu tudi prišepnil, da ni nič osebnega. Ima prav, ni osebno, ker tako kršenje pravic prizadene celotno narodno skupnost, ne le mene.” V zvezi z nesprejemljivim dogodkom sem na seji rajonskega sveta, ki je sledila, zahteval od predsednice, naj preveri, kaj se zgodi, če ni zagotovljenega prevajanja. Slovenski izvoljeni predstavniki zahtevamo pravico do uporabe našega jezika in to povsod kjer je predvidena v odnosu z javnimi upravami, ne le v nekaterih uradih ali le takrat ko tekste pošljemo vnaprej in še bi lahko našteval.

Koga sploh moti slovenščina danes, se večkrat sprašujem...

Marsikdo iz večinskih desnosredinskih strank mi je tistega dne po seji povedal, da se z ravnanjem odbornika Bertolija ne strinja, da je bilo nesramno itd.

Očitno pa se to še vedno bojijo povedati javno, ker jih skrbi, kako bi del njihovih volilcev na to reagiral. Škoda, ker bi bil za celotno tržaško skupnost (in verjetno tudi širše) pomemben korak k izboljšanju skupnega sožitja in delovanja. Zanimivo, da sem o tem spregovoril kot gost oddaje kanala Telequattro in vsi poslušalci (razen ene izjeme), ki so poklicali in pisali, da bi izrazili mnenje na to temo, so bili nam Slovincem naklonjeni, prav tako našim pravicam in večjemu sodelovanju med dvema skupnostima. Več je bilo takih, ki so izgubili svoje korenine in bi radi spet izpostavili vez s slovensko realnostjo in takih, ki bi želeli, da bi bila slovenščina drugi jezik na italijanskih šolah.

Vse to je spodbudno, velike korake glede tega pa vemo, da lahko naredi le politika. ■